Modder op de weg

Tips en vuistregels voor uw toolboxmeeting

Het oogstseizoen is weer begonnen. Of anders gezegd: het modderseizoen is van start gegaan. Modder of klei en regen zijn dé ingrediënten voor een verraderlijk glad wegdek, dat vele ongevallen veroorzaakt. Bij oogstwerkzaamheden of grondtransporten is het onvermijdelijk dat er modder op de weg komt. Het is belangrijk om dat tot een minimum te beperken. Degene die de weg vervuilt, is aansprakelijk voor de gevolgen. Wanneer een ongeval wordt veroorzaakt door een vervuilde weg, is de vervuiler aansprakelijk. Dit geldt ook voor wandel- en fietspaden!

Voor meer info over veilig werken, kijk op www.agroarbo.nl

Corina van Zoest
Adviseur arbo

Ik rijd vaak het eerste stuk vanaf het perceel door de berm, dat scheelt modder op de weg. Mag dat?

Dat mag wel, alleen loopt u het risico aansprakelijk gesteld te worden voor de beschadigde berm. Daarnaast kunnen andere weggebruikers schade oplopen door gaten in de berm en ook dan zijn de gevolgen voor u.

Hoe voorkomt u dat er modder op de weg komt?

1. Veeg of spuit de modder van de banden voordat u de weg op rijdt. Het kan geen kwaad om ruiten, verlichting en reflecterend materiaal van het voertuig ook even mee te nemen.

2. Schuif of borstel tussendoor de klei van de weg om te voorkomen dat de klei wordt vastgereden.

Wat te doen als de verwachting is dat er modder op de weg komt?

1. Meld 24 uur van tevoren bij de wegbeheerder dat de werkzaamheden modderoverlast zullen veroorzaken. Wordt er geen melding gedaan, dan kan de wegbeheerder bij de politie melden dat er sprake is van een onveilige verkeerssituatie. Dan wordt de weg schoongemaakt. De rekening is voor de vervuiler.

2. Het is verplicht de overige weggebruikers te waarschuwen voor het slipgevaar door het plaatsen van officiële modderborden. U mag geen borden gebruiken die een maximumsnelheid opleggen. De hele weg afsluiten of zelf een wegversmalling maken om de snelheid te verlagen, is niet toegestaan. Dreigt er een verkeersonveilige situatie te ontstaan als gevolg van de vervuiling, neem dan direct contact op met de wegbeheerder.

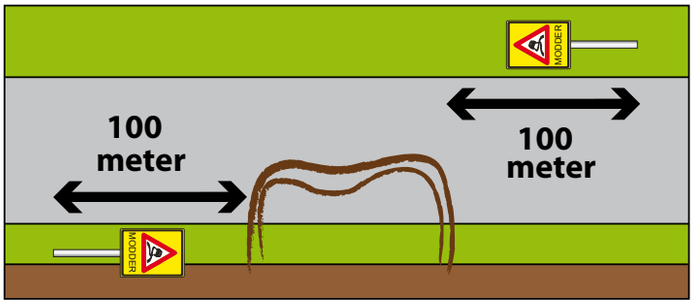
3. Draag zelf een veiligheidsvest bij het plaatsen van de borden.

Hoe moeten modderborden worden geplaatst?

Binnen en buiten de bebouwde kom geldt dat een bord ongeveer honderd meter voor en na de vervuiling en eventueel voor een bocht moet worden geplaatst aan de rechterzijde van de weg. De maximale afstand tussen het bord en de rijbaan/verharding is 3,60 meter. Verder geldt:

	Binnen bebouwde kom	Buiten bebouwde kom
Minimale hoogte onderzijde bord t.o.v. wegdek	2,20 meter	1,20 meter
Minimale afstand tussen bord en rijbaan/verharding	0,60 meter	1,80 meter

BINNEN DE BEBOUWDE KOM, 100 METER VÓÓR HET MODDERSPOOR

Schoonmaken

1. Degene die de weg bevuilt, moet zorgen dat de weg weer schoon wordt. Wie dat doet, maakt niet uit, ook niet voor de aansprakelijkheid. Als de afspraak is dat iemand anders de weg schoonmaakt, controleer dan of de weg inderdaad (goed) is schoongemaakt.

2. Maak de weg en het fiets- en voetpad zo snel mogelijk (helemaal) schoon. Dat moet uiterlijk binnen twee uur na afloop van de werkzaamheden zijn gedaan, ook al worden de werkzaamheden de volgende dag weer hervat.

3. Verwijder direct na het schoonmaken van de weg alle borden. Als borden onnodig blijven staan, vermindert dat het effect van de waarschuwing.

4. Zorg dat u goed zichtbaar bent tijdens het schoonmaken van de weg. Gebruik een veiligheidsvest en eventueel een zwaailicht.

5. Breng de wegbeheerder op de hoogte van het feit dat de weg weer schoon is.

BUITEN DE BEBOUWDE KOM, 100 METER VÓÓR HET MODDERSPOOR

“Pas op, trekker”

Tips en vuistregels voor uw toolboxmeeting

Onderstaand enkele vragen die u met uw medewerkers kunt bespreken. Het gaat niet direct om goed of fout, maar om het uitwisselen van ervaringen en het leren van elkaar. Bespreek vooral wat de veiligste manier is en of dat voor iedereen haalbaar is. Iedere keer als in de film de vraag gesteld wordt: “Hoe doe jij dat eigenlijk?” kunt u de film stil zetten en een gesprek beginnen over het betreffende onderwerp.

Voor meer info over veilig werken, kijk op www.agroarbo.nl

Theo Felten/Corina van Zoest
bedrijvenadviseur/adviseur arbo

Controle

1. Wat controleer je allemaal voor vertrek? Welke controles mis je in de film?
2. Heb je op dit moment enig idee hoe het gesteld is met de werking van de verlichting, reflectoren, spiegels? Zijn die schoon genoeg? Maak je tussendoor wel eens schoon?
3. Is de aftakas voldoende afgeschermd?
4. Bij werken in het donker is het extra belangrijk dat de verlichting en reflectoren schoon zijn. Hoe zorg je daar voor?

Vraag A: Welke bord ontbreekt er op deze combinatie? (antwoord rechts op de pagina)

Fietsers

1. Wat is jouw ervaring met fietsers op de weg? Ga je met fietsende kinderen anders om dan met overige fietsers?
2. Ben je je ervan bewust dat fietsers kunnen schrikken van een achteropkomende trekker? Hoe voorkom je dat ze van je schrikken?
3. Wat vindt je van de afstand tussen de trekker en de kinderen in het filmpje?
4. Wat vindt je van de snelheid waarmee de trekker de kinderen passeert?
5. Rijd je wel of niet door de berm?
6. Waar in de buurt ontstaan lastige verkeersituaties met fietsers? Hoe houdt je hier rekening mee?

Modder

1. Welke maatregelen moet je nemen wanneer je modder op de weg achter laat?
2. Weten jullie altijd welke afspraken er zijn gemaakt over het opruimen van de modder (wie zet de borden er neer, wie maakt de weg schoon, wie haalt de borden wanneer weg, enz.)
3. Hou je in de gaten of de modder werkelijk opgeruimd wordt, als je dat niet zelf hoeft te doen?
4. Ken je voorbeelden waarbij de modderborden te lang zijn blijven staan?

Ingehaald

1. Heb jij dit ook wel eens meegemaakt? Weet je hoe je in deze situatie moet handelen en waar je op moet letten?
2. Wat zou je anders doen als die situatie zich weer zou voordoen?

Vraag B: Wie heeft er in deze situaties voorrang?

Breed

1. Weet je wanneer je breedtemarkering moet voeren?
2. Wie moet volgens jou aan de kant? Verwacht je dat je medeweggebruiker dat ook denkt?
3. Juist in het donker is de breedtemarkering extra belangrijk, zorg dat het voor elkaar is als het nog licht is!

Vraag C: Zit de breedte-markering in de film op de goede plaats?

Antwoorden

Antwoord A: Het lengtemarkeringsbord ontbreekt (rood/wit diagonaal gestreept bord) aan de voorkant, midden op de maaier.

Antwoord B: Het voertuig dat inhaalt heeft voorrang. Formeel is de auto rechtdoor-gaand verkeer op dezelfde weg. Dat wil niet altijd zeggen dat de auto niet aansprakelijk gesteld kan worden. In de praktijk worden vaak beide partijen aansprakelijk gesteld.

Antwoord C: Verwisselbare uitrustingsstuk-ken die meer dan 10 cm buiten het voertuig steken, moeten voorzien zijn van breedte-markeringsborden. Het breedtemarkerings-bord wordt aan de voor- en achterzijde van de in de breedte uitstekende lading of het uitwisselbaar uitrustingsstuk aangebracht, zodanig dat zoveel mogelijk de grootste breedte wordt aangegeven, zonder dat het bord de breedte vergroot.

Rij veilig of niet!

Tips en vuistregels voor uw toolboxmeeting

Bijna de helft van de chauffeurs geeft toe wel eens bijna in slaap te zijn gevallen achter het stuur en twintig procent van de chauffeurs is dat zelfs ook overkomen. De oorzaak: te lange rijtijden en onvoldoende rust. Wetten en besluiten verplichten om op tijd en voldoende te rusten. Zo is werken beperkt tot gemiddeld 48 uur per week en het feitelijk rijden in de meeste gevallen tot niet meer dan negen uur per dag.

Corina van Zoest
Adviseur arbo

Voor meer info over veilig werken, kijk op www.agroarbo.nl

Veiligheid voorop

Regelgeving maakt het werken vaak niet prettiger. Toch is dat wel de bedoeling. Te vaak zijn vrachtwagens betrokken bij een verkeersongeval en bij een kwart van de gevallen had dat met vermoeidheid van de chauffeur te maken. Voorkom ongevallen en rust op tijd. Niet alleen om een boete te voorkomen, maar vooral voor uw eigen veiligheid en die van anderen.

Signalen van vermoeidheid

Vermoeidheid steekt langzaam de kop op. Het wordt tijd om te rusten als:

- u telkens gaapt;
- uw concentratie niet zo geweldig meer is;
- u met onregelmatige snelheid gaat rijden;
- u moeite hebt om binnen te lijnen te rijden;
- u per ongeluk de afslag mist;
- u zich niet bewust bent van wat er de laatste vijf minuten is gebeurd.

Knikkebollen is eigenlijk in slaap vallen. Op het moment dat u daarmee begint, had u al enige tijd van de weg af moeten zijn.

Moemakers

De meeste mensen worden moe van:

- warmte in combinatie met rook;
- te weinig slaap (in combinatie met alcohol);
- tussen 1.00 en 5.00 wakker zijn. Van nature bent u 's nachts minder alert;
- stress;
- veel eten of veel te vet eten maakt sloom;
- bepaalde medicijnen.

Probeer het bovenstaande zoveel mogelijk te voorkomen of doe er iets aan.

Pauze volgens de Arbeidstijdenwet

Pauze/onderbreking rijtijd	Voor goederenvervoer boven 500 kilogram	Plus aanvullend voor goederen-vervoer boven 3500 kilogram
Per dienst	Na vijfenhalf uur arbeid: half uur pauze, mag ook tweemaal 15 minuten	Na vierenhalf uur rijtijd: 45 minuten pauze, mag ook 15 minuten en 30 minuten.
Per dienst	Na tien uur arbeid: 45 minuten pauze, mag ook driemaal 15 minuten	Als arbeid en rijden afgewisseld worden na zes uur: 30 minuten pauze.
		Na negen uur: 45 minuten pauze, mag opgesplitst worden in minimaal kwartieren

Arbeidstijd is bijvoorbeeld het rijden, zelf laden en lossen (of toezicht daarop), schoonmaken. Arbeidstijd die niet meetelt voor het gemiddelde van 48 uur per week zijn bijvoorbeeld de pauzes en rusttijden, de tijd als bijrijder bij dubbele bemanning of de beschikbaarheidstijd (de tijd waarin u wel opgeroepen kunt worden en tevens vrij over uw tijd kunt beschikken).

Feiten

- Tijdens het rijden kunt u in een microslaap raken. Dit is een soort hypnose (automatische piloot) waarin iemand zo'n vier tot tien seconden wegraakt. Als u weer wakker wordt, herinnert u zich niet dat u seconden lang op de automatische piloot heeft gereden.
- Subjectieve slaperigheid geeft het gevoel slaperig te zijn. Door bijvoorbeeld koffie te drinken, lijkt het of u weer wakkerder wordt. Lichamelijke slaperigheid is een fysieke toestand, net als bijvoorbeeld honger of dorst. Er is maar één oplossing voor dit soort slaperigheid: slapen! Ontzegt u zichzelf enige tijd slaap, dan gaat dat op korte termijn goed, maar de slaperigheid komt onverbiddelijk terug. Bij een groot slaaptekort stopt het lichaam met functioneren en valt u in slaap, ook al bent u nog aan het rijden.
- Vermoeidheid is niet strafbaar. Toch is het effect van vermoeidheid op de rijvaardigheid soms net zo groot als het rijden met alcohol op!
- Cafeïne begint na vijftien tot dertig minuten te werken en het effect ervan houdt wel drie tot vier uur aan. Beperk dus het gebruik van cafeïne als u alert bent.
- Alcohol zorgt dat u gemakkelijker in slaap valt, maar u slaapt onrustiger.

Tips om vermoeidheid of in slaap vallen te voorkomen

- Een stop, met wat eten en een wandeling.
- Eet gezond en neem voldoende tijd voor het eten. Gezond eten is eten met voldoende koolhydraten en vezels (brood, aardappelen) en weinig vetten, suikers en zout.
- Slaap voldoende, dat wil zeggen zeven tot negen uur. Oordopjes kunnen het slapen vergemakkelijken. Slapen in een vast ritme zorgt voor de meeste rust.
- Strek de benen, beweeg minimaal een half uur per dag.
- Tussen 9.00 en 12.00 uur en tussen 18.00 en 21.00 uur is het lichaam het meest alert. Tussendoor een dutje van maximaal 45 minuten. Langer dan 45 minuten slapen zorgt dat u in een te diepe slaap terecht komt.
- Beter warme kleren aan dan de verwarming te hoog.

Veiligheid van kinderen

tips en vuistregels voor uw toolbox

Bedrijven van cumelaondernemers en die van hun klanten zijn voor veel kinderen een favoriete speelplaats. Ze vinden uw machines interessant en staan er met hun neus bovenop. Tijdens werkzaamheden komen uw medewerkers bij veel bedrijven, met steeds weer andere omstandigheden. Met de vakanties voor de boeg is er alle aanleiding om stil te staan bij kinderen en hun veiligheid.

Het bedrijfsterrein is een geliefde speelplaats voor kinderen. Aandacht voor hun veiligheid is van groot belang!

Verantwoordelijkheid

Werkzaamheden, zoals gras of maïs inkuilen, mest uitrijden en oogsten, worden uitgevoerd met moderne en grote machines. Deze werkzaamheden kunnen gevaarlijk zijn voor personen die zich in de buurt van deze machines bevinden. Vooral kinderen vinden het werk interessant en zullen dat graag willen zien. Zij kunnen dan op plaatsen komen die voor de chauffeur of machinist moeilijk te overzien zijn, met alle gevaren van dien. Samen met de agrariër is het cumelabedrijf verantwoordelijk voor de veiligheid van personen tijdens het werk. De agrariër is op z'n eigen bedrijf primair verantwoordelijk voor de veiligheid van de personen die daar verblijven. Als de loonwerker werkzaamheden komt uitvoeren, is die verantwoordelijk voor een veilige uitvoering van dat werk.

Lajos Bax
teamleider zakelijke dienstverlening

Maak vooraf afspraken

- *Inventariseer de specifieke gevaren voor kinderen en derden vóór aanvang van het werk.*
- *Maak afspraken met de opdrachtgever/agrariër over de veiligheid van kinderen. Spreek het volgende af:*
  - *als er gewerkt wordt, mogen er geen kinderen op het erf of op het perceel zijn waar de machines werken;*
  - *wie er toezicht houdt gedurende de werkzaamheden.*
- *Uw aandacht voor dit onderwerp geeft aan dat u professioneel te werk gaat; klanten waarderen dit ten zeerste.*
- *Laat uw medewerkers direct contact opnemen met hun leidinggevende indien uw klant de veiligheid niet waarborgt.*

In en rond de werkplaats

- *Trek direct na het beëindigen van werkzaamheden met elektrisch gereedschap en onderhoudsapparatuur de stekker uit het stopcontact. Doe dat ook als u de werkzaamheden tussentijds onderbreekt.*
- *Zorg dat de afscherming van draaiende poelies in goede staat verkeert.*
- *Zet geen wielen los tegen bedrijfsgebouwen. Maak wielen of dubbelluchtbanden geborgd vast aan een muur of een andere vaste plek op het bedrijf. Spelende kinderen kunnen dan niet bekneld raken onder een omvallend trekkerwiel.*
- *Laat geen ladders onbeheerd staan. Dit nodigt kinderen uit om erop te klimmen.*

Rijdende voertuigen

- *De ligging van bedrijfsgebouwen kan gevaarlijke situaties veroorzaken. Een bolle spiegel bij een onoverzichtelijke hoek (bijvoorbeeld bij het woonhuis) is een eenvoudige, maar doeltreffende oplossing.*
- *Voorzie kinderfietsen van een oranje signaalvlag.*
- *Als u de trekker of een ander voertuig niet gebruikt, haal dan de sleutel uit het contact. Doe dat ook als u maar even uitstapt.*
- *Een achteruitrijalarm op de trekker voorkomt dat kinderen worden verrast door een plotseling achteruitrijdend voertuig.*
- *Zet de trekker altijd op de handrem.*
- *Laat jongeren die niet in het bezit zijn van een trekkerrijbewijs nooit op de trekker rijden!*

Gevaarlijke werkzaamheden

- *Gevaarlijke werkzaamheden waarbij u en uw medewerkers extra alert moeten zijn op de veiligheid van kinderen zijn aardappelen rooien, gras oprapen en inkuilen en onderhoudswerk.*
- *Bij het mixen van mengmest kunnen dodelijke gassen vrijkomen. Laat kinderen daarom niet in of bij de stal spelen tijdens deze werkzaamheden. Sluit na afloop van de werkzaamheden de mixeropeningen zorgvuldig af met goed passende, sluitende deksels, zodat kinderen niet in de mixerput kunnen vallen.*

Chemische middelen

- *Gebruikt u chemicaliën, zoals meststoffen, logen en zuren en bestrijdingsmiddelen, dan is het van belang te zorgen voor een afsluitbare opslagruimte. Let erop dat na gebruik van de materialen de opslagruimte weer zorgvuldig wordt afgesloten en dat de kinderen de ruimte niet kunnen openen.*
- *Bewaar chemicaliën altijd in de originele verpakking. Het overgieten van chemicaliën in limonadeflessen of bloemspuiten wordt ten zeerste afgeraden.*

Tips en maatregelen voor de veiligheid van kinderen

- *Maak vooraf afspraken over werkgebied, toezicht en andere belangrijke zaken.*
- *Haal stekkers uit het stopcontact van al het elektrisch gereedschap, laat geen sleutels van machines in het contact zitten en zet voertuigen op de handrem.*
- *Zet wielen of dubbelluchtbanden geborgd vast tegen een muur of andere vaste plek op het bedrijf. Laat ook geen adders onbeheerd staan.*
- *Plaats voor een beter overzicht bolle spiegels bij onoverzichtelijke plaatsen.*
- *Voorzie kinderfietsen van een oranje signaalvlag.*
- *Een achteruitrijalarm op een trekker of ander voertuig waarschuwt kinderen bij het achteruitrijden.*
- *Laat kinderen geen voertuigen besturen of gevaarlijk gereedschap hanteren.*
- *Zorg dat kinderen niet blootgesteld worden aan mestgassen of in mixerputten kunnen vallen.*
- *Zorg dat kinderen niet bij chemicaliën kunnen komen en dat deze middelen herkenbaar zijn als gevaarlijk.*

Losliggende of staande banden kunnen een groot gevaar vormen voor kinderen op het erf. Zorg er daarom voor dat deze altijd geborgd vastgezet zijn.

Goed zicht

Tips en vuistregels voor uw toolboxmeeting

Hero Dijkema
Beleidsmedewerker verkeer en vervoer

Voor meer info over veilig werken, kijk op www.agroarbo.nl

Om veilig te kunnen werken en rijden met trekkers en machines is een goed zicht voor de bestuurder zeer belangrijk. Dat moet zo min mogelijk worden belemmerd, om dode hoeken te voorkomen. Iedere trekkerbestuurder heeft wel eens meegemaakt dat een fietser of auto over het hoofd wordt gezien. Gelukkig gaat het vaak goed, maar bij een botsing zijn de gevolgen voor de tegenpartij vaak ernstig.

Schone ramen zonder voorwerpen ervoor zijn belangrijk voor goed zicht.

Ruiten

Goed zicht begint met de ruiten van de cabine. Deze moeten schoon zijn, zodat u als bestuurder andere verkeersdeelnemers goed kunt zien. Omgekeerd kunnen andere weggebruikers u dan goed waarnemen. Verder mogen er geen voorwerpen voor de ruiten hangen die het zicht onnodig belemmeren.

- Zorg altijd dat de ruiten rondom goed schoon zijn.
- Neem bij slechte omstandigheden een werkdoek mee, zodat u de ruiten regelmatig schoon kunt maken.
- Ruiten mogen geen beschadigingen of verkleuringen vertonen.
- Ruiten mogen niet zijn voorzien van onnodige voorwerpen die het zicht belemmeren.
- Zorg dat de ruitenwisser goed werkt en vervang eventueel het wisserblad.
- Controleer regelmatig het niveau van de ruitensproeiervloeistof.

Zien

Het belangrijkste zintuig dat u in het verkeer gebruikt, zijn uw ogen. Hiermee ziet u de weg, de weggebruikers en de omgeving. Bij zicht draait het om zien en gezien worden. Allereerst moet u andere verkeersdeelnemers goed kunnen zien. Omgekeerd is het ook belangrijk dat zij u goed kunnen zien. Zeker bij afslaand of overstekend verkeer is het belangrijk om oogcontact met elkaar te kunnen leggen. U weet dan u elkaar heeft gezien.

Oorzaken van ongevallen

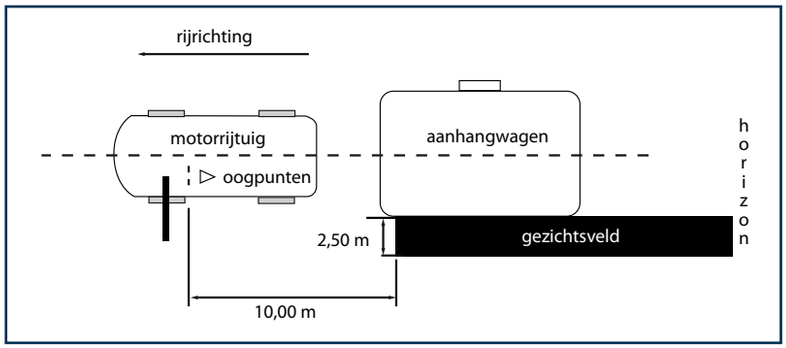
De oorzaak van verkeersongevallen is vrijwel altijd de mens zelf. In 92 procent van de verkeersgevallen is hij of zij de veroorzaker van het ongeval. Verder komt drie procent door mankementen aan het voertuig en vijf procent door de omgeving waar wordt gereden. In het rapport Verkeersongevallen met (landbouw)voertuigen van de Onderzoeksraad voor Veiligheid wordt een beperkt zicht genoemd als een belangrijke factor bij het ontstaan van verkeersongevallen.

Wetgeving

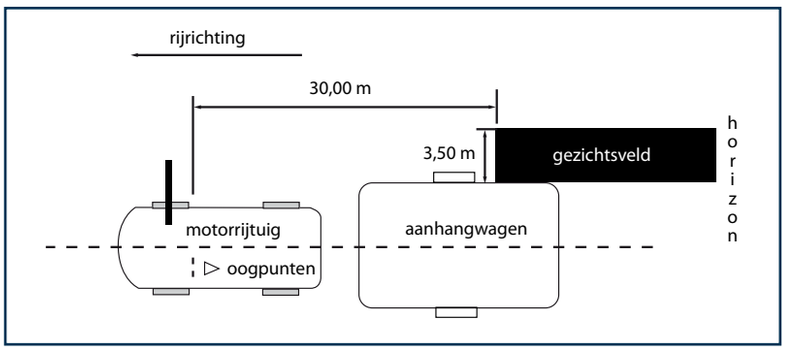
In de verkeerswetgeving staat dat het verboden is om te rijden met een voertuig waarbij de bestuurder onvoldoende uitzicht naar voren of opzij heeft. Dit geldt voor alle voertuigen, dus niet alleen personenauto's of vrachtwagens, maar ook voor landbouwtrekkers en zelfrijdend werkmaterieel. Vooral bij landbouwvoertuigen is goed uitzicht niet altijd vanzelfsprekend. Vaak wordt er lading vervoerd in of op een aanhangwagen die het zicht belemmert. In de wet staat dan ook dat voertuigen en aanhangwagens zodanig moeten zijn beladen dat de bestuurder voldoende uitzicht naar voren en opzij heeft. Ook uitrustingsstukken als een stenenklem belemmeren het zicht van de bestuurder. Verder zijn spiegels verplicht om voldoende zicht links en rechts naast de voertuigcombinatie te hebben.

Wettelijk verplicht zichtveld

Met de linkerbuitenspiegel moet een weggedeelte te overzien zijn op tien meter achter de spiegel van het voertuig van ten minste 2,50 meter breed naast het voertuig of de aanhangwagen.

Met de rechterbuitenspiegel van een zelfrijdend werktuig met cabine moet een weggedeelte te overzien zijn op dertig meter achter de spiegel van het voertuig van ten minste 3,50 meter breed.

Stickeractie

Weggebruikers en omstanders hebben vaak het idee dat bestuurders hen altijd wel zien. Dat is helaas niet altijd het geval. Om veilig te kunnen rijden of werken, is het belangrijk dat de bestuurder met andere weggebruikers of omstanders op een werkplek oogcontact met elkaar kunnen maken. CUMELA Nederland heeft een stickeractie om het belang te benadrukken dat bestuurder en omstander elkaar kunnen zien. Het is de bedoeling om de sticker te plaatsen op plekken waar men elkaar slecht of niet kan zien. Omstanders worden er zo op geattendeerd dat een bestuurder hen niet altijd kan zien.

Een extra spiegel kan de dode hoek verkleinen.

Zorg dat de spiegels buiten de kipper of lading staan.

Stel de spiegels voor het rijden goed af.